

УДК 341.2:633.63

Худолій Л.В.¹, кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник відділу розгляду заявок, експертизи назви та новизни сортів рослин

Лашук С.О.¹, старший науковий співробітник відділу розгляду заявок, експертизи назви та новизни сортів рослин

Кравчук А.О.², студентка агробіологічного факультету

¹Український інститут експертизи сортів рослин

²Національний університет біоресурсів і природокористування України.

E-mail: hydoliy4@gmail.com

СТАН РЕЄСТРАЦІЇ СОРТІВ БУРЯКУ ЦУКРОВОГО В УКРАЇНІ ТА В ДЕРЖАВАХ-УЧАСНИЦЯХ МІЖНАРОДНОГО СОЮЗУ З ОХОРОНИ НОВИХ СОРТІВ РОСЛИН

Цукровий буряк є однією з найважливіших технічних культур, розповсюджена в цілому світі і є сировиною для цукрової промисловості. Мета наших досліджень – аналіз стану формування сортових ресурсів буряку цукрового в Україні та в державах-учасницях Міжнародного союзу з охорони нових сортів рослин. Для поставленої мети використанні методи досліджень: статистичний, аналіз та моніторинг.

На сьогодні, до Реєстру сортів рослин України включено 224 сорти буряку цукрового (*Beta vulgaris* L. ssp. *vulgaris* var. *altissima* Doell), за останні 3 роки включено 68 сортів буряку цукрового (із них 25 сортів у 2020 році).

Дослідивши динаміку реєстрації сортів цукрових буряків за останні три роки бачимо, що кількість сортів, занесених до Реєстру сортів рослин України в 2018 році майже в 10 разів менша (4 сорти), ніж в 2019 році (39 сортів). За 2020 рік кількість сортів, включених до Реєстру сортів, зменшилася на 4 сорти порівняно з 2019 роком. Відсоток сортів, зареєстрованих за останні три роки, до загальної кількості сортів буряку цукрового в Реєстрі сортів рослин складає 30,5 %, що свідчить про досить високий попит на дану культуру на аграрному ринку нашої держави. В Україні тривалість реєстрації сортів цукрового буряку, в середньому, складає два роки. Найбільша кількість сортів цукрових буряків серед вітчизняних заявників була подана до Компетентного органу Інститутом біоенергетичних культур та цукрових буряків НААН України.

Серед держав-учасниць Міжнародного союзу з охорони нових сортів рослин (UPOV) останні три роки найінтенсивніше подаються заявки на сорти рослин в Німеччині (DE), Франції (FR), Нідерландах (NL), Італії (IT). За 2018-2020 роки значна кількість сортів цукрового буряку була зареєстрована в країнах Європи та сусідніх до України державах.

Проаналізувавши базу даних UPOV PLUTO за 2018-2020 рік бачимо, що у Німеччині найбільша кількість сортів буряку цукрового була зареєстрована в 2019 році (145 сортів), тоді як в 2018 – майже в 3,5 рази менше. За 2020 рік кількість зареєстрованих сортів є досить невеликою (15 сортів).

У Франції кількість зареєстрованих сортів за останні три роки є дещо меншою, ніж в Німеччині, і щороку помітно невелику динаміку в кількості зареєстрованих сортів буряку цукрового. Проте, за останній рік в цій країні зареєстрували найбільшу за 3 останні роки кількість сортів – 53.

Нідерланди значно відстають за кількістю зареєстрованих сортів буряку цукрового від Німеччини та Франції. Тут за три роки зареєстрували від 11 сортів (у 2020 році) до 30 сортів (у 2019 році), що в 3 рази менше сортів ніж в Німеччині та в 2 рази менше, ніж у Франції. Всього за три роки в Нідерландах було зареєстровано 64 сорти буряку цукрового.

Італія майже не поступається Нідерландам за кількістю занесених до Реєстру сортів буряку цукрового за останні три роки (56 сортів). Але, все ж таки, найбільше їх було зареєстровано в 2018 році – 27 сортів.

Італія майже не поступається Нідерландам за кількістю зареєстрованих сортів буряку цукрового за останні три роки (56 сортів). Але, все ж таки, найбільше їх було зареєстровано в 2018 році – 27.

У Польщі та Угорщині ця цифра майже однакова, і складає 46 та 40 сортів відповідно.

Проаналізувавши дані Міжнародної союзу з охорони нових сортів рослин, з'ясувалось, що кожна країна проводить реєстрацію сортів буряку цукрового в середньому два роки. Динаміка реєстрації сортів буряку цукрового за 2018-2020 роки показує, що в Україні кількість сортів, занесених до Державного реєстру сортів рослин є більшою, ніж в Нідерландах, Італії, Польщі та Угорщині.